

Èm de Les

Revista escolar dera Escòla Estudi Alejandro Casona

Num. 6

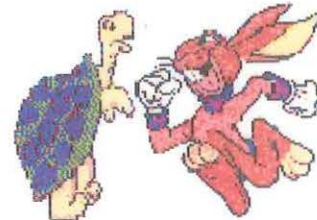
cors 2009-10

Hèsta dera primavera

eth Soltan

AR

6

22 d'abriu de 2010

Ensenhador

EDITORIAU	3
HÈSTA DERA MONA	4
DIBOISHAM ETH BÒSC	6
ES VÈRMES	8
UN SHINHAU DE SCIÈNCIA: ES MONGETES	10
CONCORS GIMCANAGI	11
EXPERIÈNCIES DE P5 E 1ÈR	13
TUTORS DE CONDES	15
HÈM COLÒNIA	16
ES VOLCANS DAMB CICLE MIEI	17
HÈSTA DERA PRIMAUÈRA	18
MOS MINGEN ES PLANTES CARNIVORES?	23
PARPALHÒLES: ESCLAT DE COLORS	24
TEATRE ENA ESCÒLA	30
LA HORA DEL COMEDOR	34
EXPERIÈNCIES Cicle Superior: HÈM DE QUIMICS	35
EXTRAESCOLARS ENA ESCÒLA	36
INTERCAMBI DAMB Saint-Beat	38
APRENEM A NADAR!	40
PÒRTES DUBÈRTES	41
CORSA DE RELÈUS ENTARA MAINADÈRA MALAUTA.	43
CONCORS Paroles de poètes	44
CONVIUENCES 2009-10	46
PANNÈU DE NOTICIES	48
ENTÀ PASSAR UA ESTONA	49

Editorial

Aguest trimesadèr a estat cuert, mès intens.

Ac poderatz apreciar pera gran quantitat d'activitats realizades e que queden imprimides en aguesta revista. Totun bèra causa encara se mos desbrembarà. Cada cors escolar que passe quede resumit en aquerò qu'en didem era Memòria de centre. Ei per aquerò qu'a finau de cors ei convenient hèr ua reflexion de tot eth treball portat a tèrme damb es prepauses de mielhora tath pròplèu cors que començarà eth 7 de seteme.

Desiram que quinsevolh iniciatiua que volguesquetz qu'ajam en compde tath cors que començarà ,as hescatz arribar as vòsti representats e representantes en Conselh Escolar, ja que toti formam ua madeisha comunitat educatiua.

Bon ostiu a totòm.

ERA DIRECCION E PROFESSORAT

HÈSTA DERA MONA

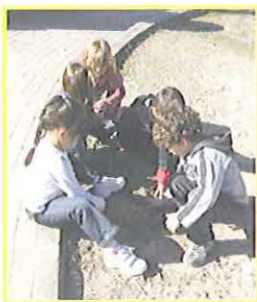
Eth passat 26 d'Abriu tota era escòla celebrèrem era Hèsta dera Mona, que coma ja sabetz ei ua tradicion que portam celebrant hè ans e que mos shaute fôrça a tota era mainadèra.

En acabar era ora deth pati toti es mainatges e mainades anèrem entara nòsta classa corresponenta e damb era ajuda des tutritz comencèrem a hèr era nòsta mona. Uns metérem mochets, uns auti metérem ueus de chicolate, d'auti confetura d'arhaga... Aquerò òc! Mos quedèren ues mones plan bones.

En tot arribar ena escòla dempús de dinar, prenèrem totes es nòstes mones e mo n'anèrem a passar era tarde en "Fuerte de Les". Joguèrem a fotbòl, pugèrem pera telaranha, es mèss petiti baishèren pes eslingadèrs... mos ac passèrem plan ben!!!

Mès tard mos amassèrem per classes entà minjar-mos es mones hètes peth maitin. Aciu vos deisham quauqua fotografia entà que vedesquetz çò de ben que mos ac passèrem.

Vos mostram es resultats des nòstes arts gastronomiques.

5au

6au

3au e 4au

P3

DIBOISHAM ETH BÒSC

Tota era escòla auem participat en concors de diboish qu'organise eth Conselh Generau d'Aran damb totes es escòla deth nòste parçan.

Aguest an eth tema ei eth bòsc.

Entà començar hèrem eth diboish deth bòsc en ua huelha en lord.

Quan ère ben anèrem decidíem de quin color serie eraz cartolina ena quau haríem era nòsta òbra d'art. Cada un cromptèc era sua cartolina e lo comencerem a hèr en limpio.

Enta hèr-lo era mèstra mos didec que non lo podiem pintar damb rotuladors, colors etc... lo auien de hèr damb materiaus que les auien de portar nosati: huelhes, coton, sable e pèires, eca...

Mentre diboishauem era mèstra mos hege fòtos a toti es mainatges e mainades deth cors de 3au e 4au.

A còps era mos deishauè dues ores entà pòder acabar-lo.

Acabèrem eth diboish e era mèstra les pengèc en colidor entà que toti es mainatges e mainades dera escòla poguessen veir es diboishi.

Passada ua semana portèrem toti es diboishi dera escòla entath Concors.

Fin finau, an estat guanhadors ena nòsta escòla Raúl Jarca (escolan de 2au de Primària) e Ainhòla Combalié (escolana de 5au de Primària).

Erositats as dus e a toti pe auer-i participat.

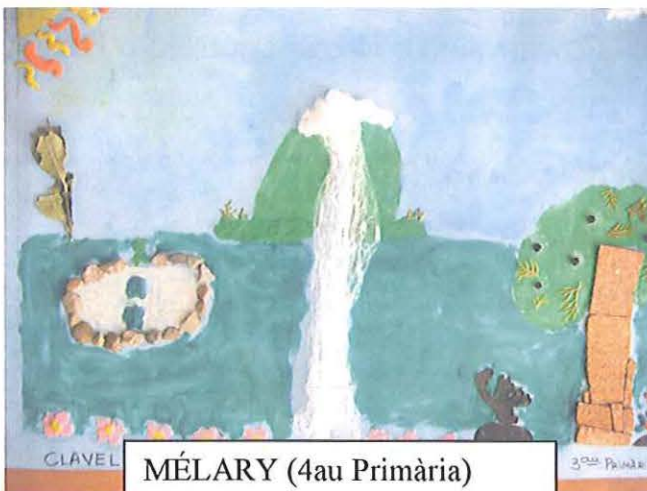
Vos deisham bèri diboishi que hèren es mainatges e mainades de Cicle Mieí.

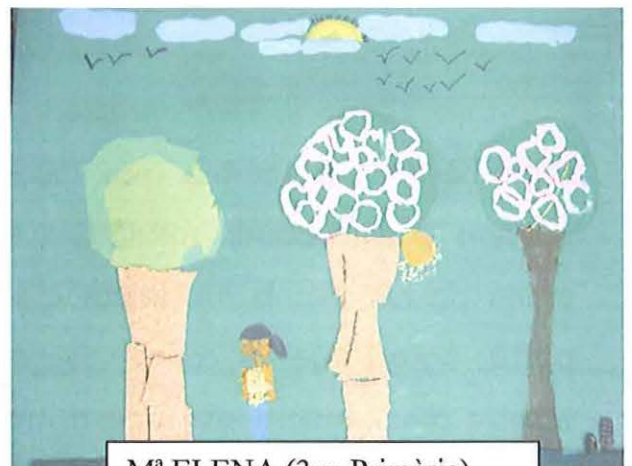
NATAHALY (4au Primària)

TATIANA (3au Primària)

MÈLARY (4au Primària)

Mª ELENA (3au Primària)

JUAN DANIEL (4au Primària)

ABRIL (4au Primària)

ES VÈRMES

Aguest trimesadèr es mainatges e mainades de P3 vos presentam eth projècte interdisciplinari qu'auem trabalhat, laguens deth projècte generau "Un shinhau de ciència". Coma que nosati èm era classe des vèrmes auem trabalhat aguest animalòt tan estranh. Prumèr anèrem a cercar vèrmes; Ròsa Mari mos acompanhèc tà casa sua e ath delà mos dèc era tèrra qu'auiem de besonh. Des d'aci, gracias Rosa Mari pera tua ajuda.

En trapèrem fòrça e bèth un de ben gròs !!!
Quan ja n'auiem uns quanti les meterem en un pòt de veire tà portar-les tar estudi.

Tirèrem era tèrra qu'auiem agarrat en çò de Rosa Mari e dempús meterem es vèrmes ena sua casa provisionau, qu'ère ua garrafa d'aigua talhada per naut, e damb uns traus baish tà trèir era aigua que sobraue.

Pendent uns dies les treiguiem e les observauem: coma se botjauen, les aguardèrem damb lupa e veiguerem totes es parts deth sòn còs per dehòra. Tanben les agarrèrem damb es mans, e mos hègen gratiolhes enes dits. Cau díder que bèth un (sustot es mèr petiti) se mos partiren e descubrirem qu'eth vèrme non se morie, senon que se botjauen es dues parts: eth vèrme madeish e era part trencada (aguesta darrèra ath cap d'ua estona ja non se botjaue...).

Fin finau, dempús de véir es vèrmes e hèr ues fiches herem entre toti un mapa conceptuau, entà rebrembar tot aquerò qu'auiem aprenut. Quan acabèrem eth projècte tornèrem a portar as vèrmes tà un prat ath costat der estudi. Segurament se quedèren ben descansadi de tornar a èster tranquils en sòn lòc abituau...

UN SHINHAU DE SCIÈNCIA

Es mainatges e mainades de P4, auem volut trabalhar eth creishement des plantes, per aquerò cadun de nosati auem portat tara escòla mongètes tà semiar-les.

En un pòt de veire auem metut es mongetes

damb un shinhau de coton e aigua, en tot suenhar-les e adaiguar-les un shinhau cada dia.

Guardatz, guardatz coma an creishut!!

Non sonque auem vist coma an gessut, se non que tanben auem aprenut quines son es diuèrses

parts dera mongeta (arraïc, huelha, seme...)

Se bèth dia voletz veir coma creishen,

sonqu'auetz d'agarrar ua mongeta seca e meter-la damb coton e aigua.

Veiratz que rapid gessen!!!!.

GIMCANA DE LES LLENGÜES DEL GIRONÈS

Els nens i nenes de 5è vam participar, durant vuit setmanes, en el gimcana de les llengües del Gironès amb la finalitat d'aprendre coses noves del culturisme i per passar-mos-ho bé. Vam aconseguir 70 punts d'un màxim de 80 punts.

Nacions Unides va declarar el 2008 com a Any internacional de les llengües i la UNESCO, per celebrar-ho, va escollir el lema: "Les llengües compten!". El Servei Educatiu del Gironès s'hi va adherir organitzant la Gimcana de les llengües de Girona. Atès l'èxit de participació i amb la intenció de realitzar-la biennalment, s'organitza enguany la Gimcana de les llengües del Gironès.

La Gimcana de les llengües pretén conscienciar sobre la diversitat lingüística del món i fomentar-ne el respecte. Totes les llengües del planeta –a l'entorn de 6000- tenen la mateixa vàlua perquè cadascuna expressa una concepció diferent del món.

Les preguntes que es formulaven a la nostra categoria van ser:

1. Comencem l'any nou. Quina dita catalana utilitzem per indicar que tirem endavant malgrat les dificultats?

Qui dies passa anys empeny.

2. Sabries dir quins dels següents noms propis no conté el concepte "pau" en el seu significat? La nostra resposta va ser Filomena.

Sabieu que Frederica, Irene i Frida signifiquen Pau?

3. Què vol dir el tòponim Quart?

La població que estava a quatre milles de distància.

Cal dir que també hem après que Quart és el nom d'una població gironina.

4. Quins dels mots següents, tots en llengües d'alfabet llatí, no significa arròs?

Orez, Riisi i riz tenen el significat d'arròs, però Rizo significa Erezó (eriçó)

5. Recordar-se de santa Barbara quan trona vol dir...

Nosaltres vam triar ser molt religiós i demanar protecció a la santa, però la resposta correcta era no preveure els problemes, buscar-ne la solució.

6. A prop de Girona trobem el santuari dels Àngels, nom femení molt corren fa uns anys. Amb quin dels següents oficis es correspon el significat originari d'aquets mots?

Es correspon amb l'ofici de missatger ja que un àngel, segons les creences religioses, és un missatger entre el Cel i la terra.

7. Quina pregunta és la correcta.

Saps si les fredelugues son fredoliques.

Aquesta era una pregunta molt complicada ja que ens calia saber que significava fredelugues, fredeluques i fredoliques. Quin embarbussament!

Us presentem les fredelugues!

Les podem veure als Països Catalans a l'hivern.

8. Quin és el mot infiltrat: Noctàmbul, solstici, tranuitar o equinocci.

El mot infiltrat és **Solstici** perquè és cadascun dels dos moments de l'any en què el sol aconsegueix la màxima declinació respecte a l'equador celeste.

Noctàmbul: Formació culta sobre la base de noct. Que té per costum d'anar de nits. Antologia amb Funambulus.

Tranuitar: Passar gran part de la nit sense anar a dormir, treballar...

Equinocci és cada un dels dos moments de l'any en què la nit i el dia tenen la mateixa durada.

Alexis, Cristian

EXPERIÈNCIES

Pendent aquest tresau trimesadèr era classe des "PIRATES" auem dedicat ua part deth temps lectiu a hèr petiti experiments ena classa e trèir conclusions de çò que passe e per qué.

Tanben auem hèt descorbiments e aprenut a formular ipotèsi, a auer mès paciència e demorar es resultats.

Auem treballat es sentits, coma eth deth gust, auem tastat sau, sucre, apit... causes que non an agradat pas a toti es mainatges e mainades.

Maugrat que tanben n'i a que s'esfòrcen en tastar de tot. Tanben auem treballat eth tacte, se era aigua ei cauda, heireda, es causes que son soples, trendes, dures...

Mos a shautat fòrça veir coma se des.hè eth sucre e era sau, fòrça mielhor damb era aigua cauda que damb era aigua heireda.

Tanben auem vist qu'un ueu flòte rapidament se metem fòrça sau laguens dera aigua e non passe çò de madeish se çò que metem en aigua ei sucre.

Ara dejà sabem qu'ei mès facil flotar ena mar qu'en un arriu.

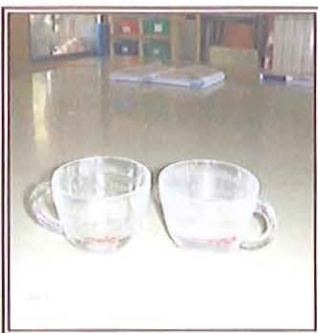

Eth ueu qu'ei ena quèrra ei laguens d'un bòl damb sau e eth dera drete damb sucre.

Un aute dia auem portat apit e auem calat diuèrses branques laguens d'ampolhes de plastic transparent qu'auíem talhat peth miei. Entà hèr aquest experiment prumèr i cau métera aigua e dempús híger colorants diuèrsi e atau podem demostrar qu'es plantes agarren eth sòn minjar pes arraïcs dejà qu'era branqueta d'apit se torne deth color deth colorant qu'auem metut en aigua.

Ua auta experiéncia a estat méter era aigua en dus recipients transparents. En un d'eri auem metut fòrça sau e en er aute arren. Posteriorament auem hèt damb un rotolador ua senhau deth nivèu. Damb eth solei desapareish era aigua e fin finau sonque quede era sau. Atau vedem era evaporacion dera aigua e podem compréner coma se hèn es salines.

Era darrèra experiéncia qu'auem hèt tanben vire ath torn dera aigua, pr'amor que volem veir eth sòn besonh ena vida des persones, animaus e plantes, en tot observar era germinacion o non des plantes, utilizant aigua sonque en bèri pòts e enes auti non.

TUTOR DE CONDES

Pendent eth dusau trimesadèr er alumnat de siesau realizèren ua activitat de tutor de condes adreçada as escolans/es de primèr. Actuaument eth numerò d'escolans/es de siesau e eth de primèr ei eth madeish e per tant cada escolan de siesau tutoritzaue a un

solet mainatge/da de primèr.

Cada mainatge/da de siesau auie d'adaptar un conde tradicionau entà poder-lo explicar as escolans de primèr. Dempús d'explicar-lo es petiti realizèren es activitats premanides pes grani.

Es petiti escotèren atentament es explicacions des grani e realizèren es activitats damb fòrça interès.

Es grani se mostrèren un shinhau nerviosi ath començament pr'amor que non sabien com reaccionarien es petiti.

Dempús s'anèren tranquillitzant e era

activitat s'amièc sense problèmes. Es petiti trabalharen com a

compeons e es grani se'n dèren compde dera importància d'èster boni comunicadors.

S'avalore era activitat plan positivament pr'amor qu'era interaccion entre grani e petiti non ei causa abituau ena escòla en ores curriculares.

En tot liéger eth conde.

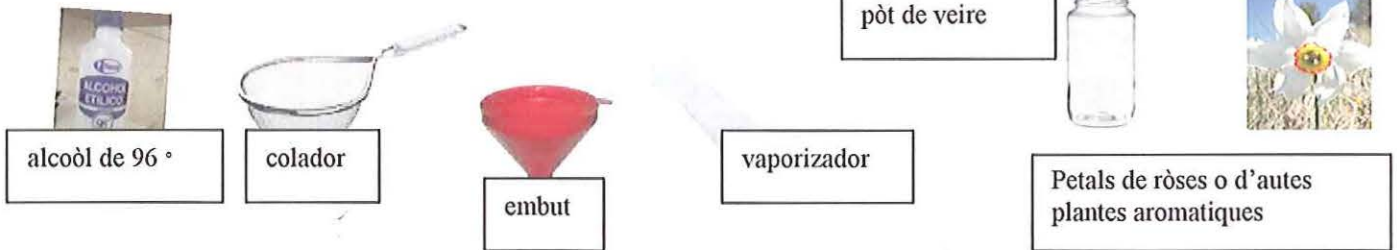

Trabalh d'activitats de comprenença.

HÈM COLÒNIA

Ena classa de dusau èm illusionadi pr'amor qu'auem premanit çò que cau entà hèr colònia. Vam a sénter fòrça ben !

Prumèr cau portar eth materiau de besonh:

Entà elaborar era colònia cau barrejar er alcoòl damb era planta aromatica en un pòt e deishar-la reposar ath solei e seren pendent un mes.

Es ròses encara non an florit, mès eth romanin dera Residència òc, es abelhes ja se n'auien dat conde ... n'i auie mès d'ua!

Mos dan permís tà remassar es flors.

Ja podem hèr era primèra barreja!

Auem sajat tamb citron, iranja, liles e minines.

En cada barreja auem anotat era data en ua ficha e calculat eth dia que cau filtrar-la.

Aué 24 de mai, ja podem obtier era colònia de romanin e semble que ...

sentís fòrça ben !

Volcans en eropcion!

Ua part des escolans e escolanes de Cicle Mieï decidirem que volièm qu'era nòsta experiéncia viresse ath torn des volcans. Volièm saber-ne més.

Quin encert de tema. As pògui dies d'auer començat a trabalha'c, un volcan mos facilitau es ahèrs damb es sues contunhades eropcions. Siguec atau qu'es nòsti periodistes Hèctor e Jhoyver n'èren un bon ahèr.

Qué ben! Ja auïem noticia entà escriuer en nòste noticiari de volcans.

D'auti deth grop anauen construït eth diari setmanau, a on explicauem es causes que hègem cada dia: cercar notícies, cercar tanben imatges de volcans per Internet, conéisher es parts més importants d'un volcan, saber distingir desparièrs tipos de volcans segontes era sua forma...

Inclús auem hèt ua maqueta d'un volcan!

Jhoyver anèc entara biblioteca de Vielha e portec fòrça materiau plan interessant: cd's damb documentaus sus es volcans, libres fòrça interessants que mos balhauen informacion...

Eth darrèr dia deth projècte lo "meterem en practica". E òc qu'a funcionat!

Mès aguest ei vertat que non a parat cap d'avion. Atau que, se beth dia non podetz viatjar non seram pas nosati es causants de tanti retards enes aeropòrts.

Aquerò òc: se voletz saber causes sus es volcans demanatz-mos, que mos auem convertit en uns boni volcanòlegs.

HÈSTA D'ERA PRIMAUERA

Eth 22 d'abriu es mainatges e mainades deth nòste Estudi celebrèren era Hèsta dera Primauera.

Eth tèma escuelhut siguec eth dia deth libre. Es alumnes deth grad superior d'espòrts der Ins. D'Aran mos organizèren era hèsta.

Ara mainadèra les amassèren en tres grops en tot treballar es condes:

P3-P4-P5: Es tres porcerets

1èr-2au-3au: Era arrateta qu'escampaue era escaleta.

4au-5au-6au: Era tortuga e era lèbe.

Laguens deth treball de cada conde, era mainadèra podèc experimentar damb disparièrs materiaus e sensacions, segontes era edat en tot realizar activitats artistiques: Elaboracion de masques, colorejar era istòria de Sant Jòrdi..., jòcs dinamics: Es quilhes, corsa d'escampes, de punteria...

Era hèsta acabèc en tot condar es condes treballats e realizant era composicion dera legenda de Sant Jòrdi. Dempús cantèren e dancèren .Siguec fòrça divertit!!!!

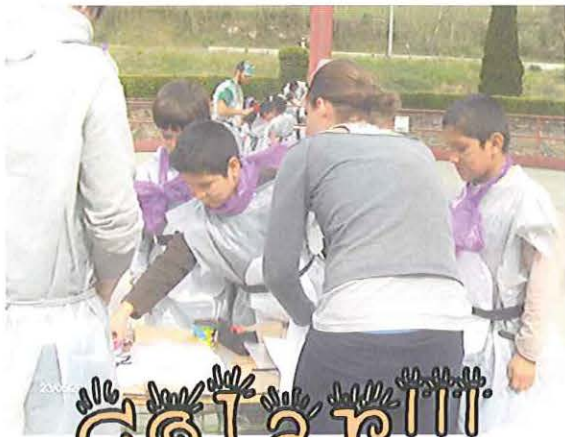
Comence era hèsta!!!

Àrç, a Joguar!!!

Àrç, a Pintar!!!

coliar!!!

retaihar!!!

qué polida!!!

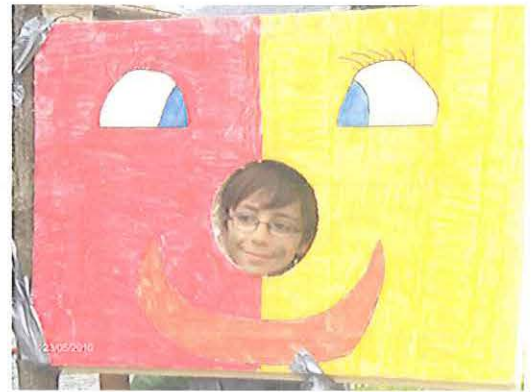
e também posar-se!!!

que polida!!!

FORÇA GRÀCIES A TOTI!!!

ciauson dera hesta

lèu, que me queigui!!!

a on plaçam acò?

atents que dejà acabam!!!

**venga sense vergonha:
i auie un còp...!!!**

**eth pannèu de Sant Jòrdi ei acabat,
a cantar e dançar...!!!**

PLANTES CARNIVORES

Eth 6 d'abriu comencèrem a hèr un projècte sus es plantes carnivores.

Prumèr hèrem un diboish de coma mos imaginàuem ua planta carnívora. La diboishèren, la pintèren e li hèrem un marc.

E tanben i hèrem un titol damb es letres des plantes carnivores ua per ua e dempús les retalhauen.

Quan acabèrem de retalhar es letres era mèstra Susana mos manèc d'anar tàs ordenadors enta veir imatges en Internet. E crompar es plantes!

Auèrem de tier compde es prètzis pr'amor que non

podíem passar-mos de 30€. Ja auíem escuelhut es plantes. Anaram entath banc a ingressar es sòs que còsten e se non ac harà era mèstra per nosates.

Tanben auem hèt fiches de trabalh relacionades damb es

plantes carnivores: quines parts an, coma les cau soenhar... Cada viatge que hèm eth projècte hèm

desparièrs grops: un que se n'encoede de hèr eth diari: explicam çò qu'auem hèt cada dimars pera tarde.

Cercaram informacion per Internet, enes libres, en diaris, en revistes... entà saber mès d'aguest tipe de plantes.

Ara qu'an arribat, aciú les auem plantades! E cada dia les cau regar un shinhau.

ESCLAT DE COLORS

Eth dia 12 d'abriu de 2010 venguec un senhor que se didie Juan. Auie era aficion d'estudiar es parpalhòles.

Mos expliquèc que i auie tres tipos d'insèctes:

1. Escarvats o "Cuques"
2. Abelhes
3. Parpalhòles

Tanben mos expliquèc coma son fisicament (morfologia): 6 pautes, 4 ales, 2 sexes.

Mos hèc ua explicacion deth cicle dera vida des parpalhòles en tot començar pes ueus que es meten enes huelhes, branquilhons e n'i a d'outes que les dèishen quèir en plen vòl; ena fase de vèrme ei quan mès creishen pr'amor qu'en dus mesi agranissen 2.000 o 3.000 còps eth son pès. Era etapa de crisalida dure 1 mes, e era parpallòla adulta 15 dies.

Es frairs mascles e femelhes, neishen en moments diferents deth dia entà esvitar era degeneracion dera espècie enquiara sua desaparicion.

Enes parpalhòles se reconeishen 3 tipos de vòls: planejar, coma un colibrí e eth de vibracion.

Es ales son diferents peth deuant que peth darrèr, soent an colors vistosi.

I a ua legenda que ditz que se tocam era ala dera parpalhòla aguesta non torne a volar, mès non ei vertat, çò que passe ei que les tocam bèra membrana o nèrvi sense voler e les ac trincam pr'amor que son fòrça fragiles, ath delà les treiguem eth color, eth quau non ei important pr'amor que son coma escalhes o peus que les dan calor.

En mon arriben a èster ues 130.000 espècies diferents.

Es sòns **principaus enemics** son es peishi, es arrates-caudes, es telaranhes e es condicions naturaus: sequèra, gelades.

Es **mieis de defensa** qu'utilizen son eth podom (se te minges ua parpalhòla empodoanta era reaccion en tòncòs ei descomposicion, vòmits e mau de vrente), eth camuflatge o mimetisme.

Parpahlòles camuflades, les vedetz vosati?

Tanben i a parpahlòles sense ales (femelhes).

Eth 90-95 % vòlen pera net son es arles e s'orienten pera flaira gràcies a ues antenes en forma de plomes.

Es parpahlòles poden auer errors genetics: de forma o de color, pòden néisher meitat mascle meitat femelha.

Aguesta ei era mèr grana deth mon.

Aguestes dues parpahlòles se trafen ena Val

Açò ei lo que mos expliquèc aqueth senhor.

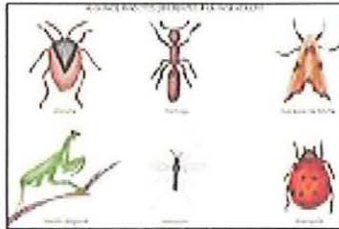
Ainhoa Cardet e Alex Cruces

Qué son es parpalhòles?

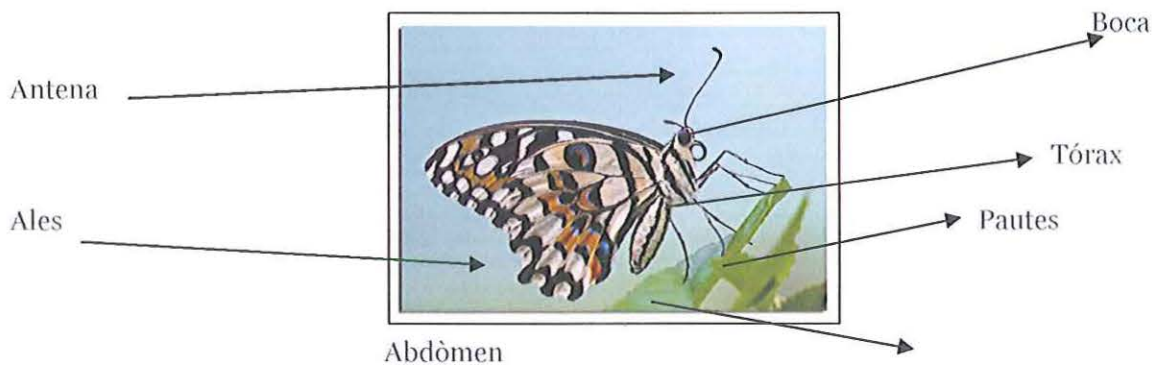
Es parpalhòles an eth nòm científic de *lepidòpters* que signifie ales caperades de petites escalhes.

Es parpalhòles son insèctes, atau coma es cuques o escarbats, es aranhas, es abelhes es moscallhons...

Mòstra d'insèctes

Eth sòn còs ei format per tres parts: cap, tòrax e abdomen e an sies pautes, dus parelhs d'ales e ua boca en foma de tube succionador.

Leonardo Gallardo Díaz

TIPES DE PAPPALHÒLES

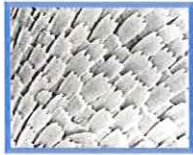
I a dus tipos de parpalhòles segontes era part deth dia ena quau desvolopen era sua activitat:

– **Parpalhòles diürnes o *Rhopalòcers***: Se caracterizen per auer ues ales que pòden èster de molti colors.

parpalhòles de net les coneishem damb eth nòm d'**arles**.

– Parpalhòles nueitües o *Heteròcers* Es parpalhòles nueitües sòlen èster mès petites, de colors amortats e discrets. Era màger part des

Eth color des ales des parpalhòles

Era clau des colors ei particular estructura des ales des parpalhòles, que son caperades per millions de diminutes escalhes o peus, que se placen ua dessús dera auta (Coma es lòses deth tet).

En microscopi es ales semblen ua òbra d'art damb aqueri colors e peus o escalhes tant incredibles.

Es colors des ales des parpalhòles poden èster ua des sues armes de defensa, i a un o varis tipus de parpalhòles que semblen era cara de un ihon, coma era que vedem ena fotografia, o d'un aute animau e espanten as sòns depredadors coma per exemple es peishi.

Poden èster colors que se semblen as abelhes entà que non se les mingen, poden èster de camuflatge...

Qué polides son!

ETH CICLE VITAU DERA PARPALHÒLA

Era durada de tot eth cicle vitau dera parpalhòla pòt anar des de pògues setmanes a diuèrsi ans. Cada escambi de cicle s'a de hèr en un moment concret.

Pendent era sua vida, passen per quate estats:

1. Ueu. Era mesura non impòrte, normaument sòlen èster enter 0'5 o 3 millimètres. I a desparières formes de ueus.

2. Eth vèrme: ua bona definicion de vèrme ei era **d'estomac ambulant**, pr'amor que minge fòrça pendent tota era sua vida. Lo prumèr que hè despús de néisher ei minjar-se eth ueu deth quau a neishut. Lo incredible ei era rapidesa damb que creish: pòt multiplicar eth sòn pes tres mil còps.

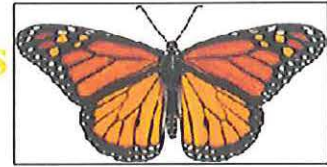
3. Era Crisalide: pendent era fasa de crisalide se produsís lo que se coneix coma metamorfòsi complèta: es discs imaginals, a compdar d'a on se crearà era naua parpalhòla adulta. Quan se tròbe en fase de vèrme o larva, pòt víuer dejós dera tèrra, agarrada en ua huelha,

4. Era parpalhòla adulta: no creish jamés, sonque li cau chuclar bères flors o frutes madures entà auer energia tà poder aparellhar-se e produsir ueus (en cas dera femelha); un còp hèt açò se morissen. I a parpalhòles que no se neurissen senon que viuen damb es reserves dera fasa de vèrme.

Erik Navarro Ferreira

Tipos de depredadors des parpalhòles

Audèths: Es audèths se mingen es parpalhòles ena estapa de larva e de parpalhòla adulta.

Aranhes: Es aranches utilizan es telaranhes entà atrapar-les e poder-se-les minjar.

Hormigues: Es hormigues cuelhen as larves e les arrastren enquia un lòc segur.

Libellules: Es libellules ataquen as parpalhòles e les acacen entà minjar-se-les.

Arratescaudes: Se lancen e se mingen as parpalhòles nueitiues.

Alex Cruces Marquès

TEATRE ENA ESCÒLA

Coma sabetz, cad'an eth Conselh Generau d'Aran organize ues jornades de teatre a on es escolans e escolanes des desparières escòles deth parçan representen ua òbra de teatre entath public d'ua auta escòla.

Enguan en nòste centre serà representat pes escolans e escolanes de Cicle Mieï.

Es nòsti artistes an estat des deth prumèr moment fòrça illusionadi damb era idia e motivadi entà trabalhar.

Era òbra, *Era auta istòria dera Capocheta Vermelha*, mos conde ua istòria un shinheu "diferenta" dera Capocheta qu'auem coneishut totemp. Coma patís eth Lop damb es tracasseries d'aguesta mainada e era sua Mair-sénher!

Aciu vos deisham coma resumissen cadun d'eri era sua experiéncia coma actors e actritz dessús d'un scenari.

Quan comencèrem eth teatre auia fòrça vergonha. Mès quan èra a punt d'acabar ja non n'auia tanta. (Juan Daniel)

Quan sò vist ara gent de Vielha e sentut fòrça vergonha. Sò campat tath costat e auia fòrça lum. Ara mitat dera òbra ja non auia vergonha. (Rodrigo)

En teatre sò auut vergonha; quan Susana mos a dit qu'auiem de hèr un teatre de Capocheta Vermelha toti èrem erosil! (Jessica)

Quan comencèrem a hèr era òbra, prumèr èra nerviosa. Mès quan an començat a arrir me sò metut plan contenta. (Abril)

Prumèr auem auut d'aprèner es frases que mos calie díder; dempús començauem a assajar es dialògs.
(Mª Elena)

Sò auut nervis e vergonha quan sò vist ara gent deth public
(Jhoyer)

Quan comencèc era òbra èra fòrça nerviosa mès dempús m'anè acostumant pòg a pòc ara situacion.
(Mélary)

Sò auut nervis pr'amor que, quan sò vist ara gent me sò metut nerviosa.
(Laura)

Eth teatre m'a semblat fòrça interessant, sustot quan era gent se divertís
(Hèctor)

Sò auut era sensacion de confoner-me e auia pòur de deishar-me frases
(Sara)

Mentre èra en teatre sentí un "escalofrio". Sò sentut vergonha, emocion e alegria quan sò gessut en scenari de Vielha (Tatiana)

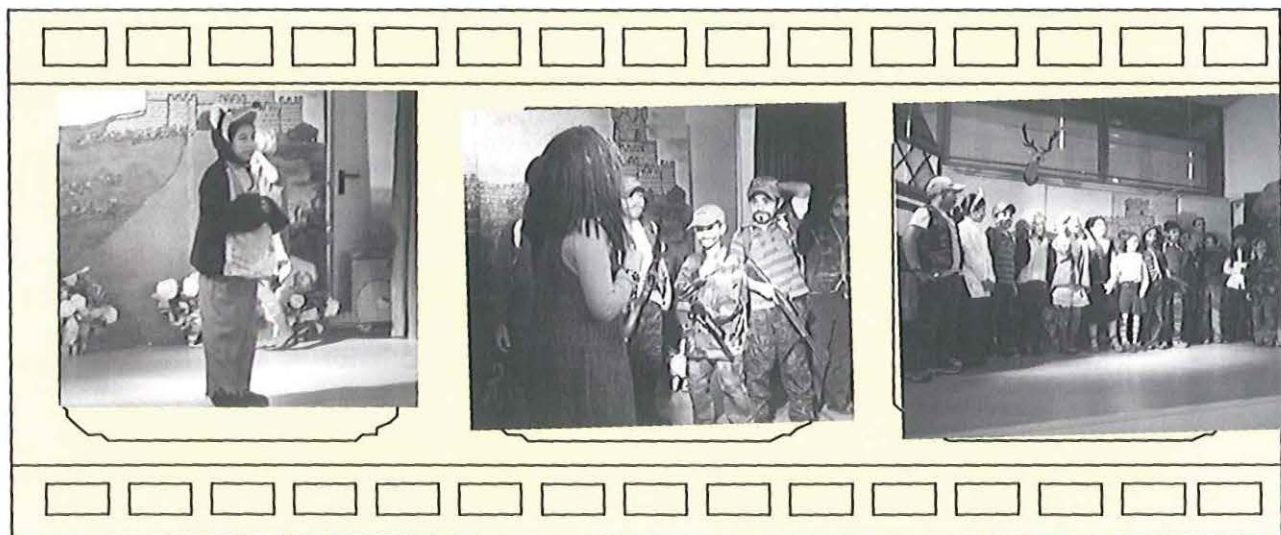
A estat fòrça divertit mès a supausat molt de trabalh pendent dies.
(Paula)

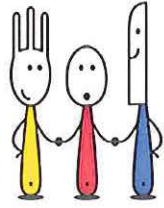

Quan sò gessut deuant deth public tremolaua e èra plan nerviosa; mès pas quan assajaua. Ara non è e demori qu'arribe un aute còp entà representar era òbra. (Nathaly)

Quan comencèrem a assajar ena escòla auia fòrça vergonha, mès eth dia dera actuacion non n'auí bric de vergonha.
(Adriana)

Auem volut compartir damb toti es pairs, mairs, vesins deth pòble e amics aguesta representacion en hestivau de finau de cors. Demoram que a toti vosati tanben vos age agradat e ajatz disfrutat coma nosati. Aciu vos deisham bèi moments dera òbra.

LA HORA DEL COMEDOR

Antes de comer hacemos que los niños y las niñas más pequeños se pongan las batas y se laven las manos.

Seguidamente se sientan cada uno en un sitio y se reparten la comida y el agua.

Después de comer se lavan los dientes y se quitan las batas.

Cuando hace mal tiempo disponemos de juegos en el comedor distribuidos en diferentes mesas, como puzzles, ajedrez, dibujos para pintar, construcciones, ... para distraerlos hasta la hora de entrar en clase.

LAS MONITORAS DEL COMEDOR

Laguens deth projècte interdisciplinar deth centre "Un shinbau de sciència" escolans e escolanes de cicle superior auem hèt de quimics pendent dus dies.

Era finalitat d'aguestes experiències ei simplement comprovar es reaccions quimiques que se produsissen damb desparières substàncies.

Enter toti auem portat tot çò qu'auiem de besonh: vinagre, coca-cola, avitz rolhadi, aluquets, pòts de veire, carn, fenolftaleïna, bicarbonat, carbonat sodic, ...

Es experiments qu'auem hèt an estat:

1. Clavelhs que cambien de color.

damb clavelh tintat tirar-le e

clavelhs fenolftaleïna dempús de cabonat sodic

vinagre

- Bòles sautarines:

3. Méter un ueu laguens d'ua botelha.

Guardatz çò que passe damb era carn!

4. Es efèctes dera Coca-cola ena carn e es avitz rolhadi.

Aspècte iníciau

Dempús de 24 ores

Aspècte iníciau

Dempús de 24 ores

EXTRAESCOLARS A LES!!!

Actualment des de l'agrupació esportiva de l'AMPA CEIP Alejandro Casona, dins el Pla Català de l'esport, es proposen un seguit d'activitats esportives, entretingudes i variades, que pretenen ser una eina més d'educació en el temps del lleure, amb un caràcter lúdic i cultural.

Tractant l'esport com a fil conductor, volem fomentar diferents valors com són el treball en grup, la convivència, la creativitat, l'esforç i la satisfacció d'un bon treball fet.

Aquest any s'oferta un seguit d'activitats com són el patinatge, els esports i la batuka per a Primària, i la psicomotricitat a Infantil, baix el lema, **POSA'T EN FORMA AMB L'ESPORT!!!**, on busquem que tots els nens i nenes es sentin atrets per l'esport i l'aprenuin a disfrutar i a viure.

Els que ens van voler conèixer millor el passat 26 de maig, a la pista del camp de futbol, vam celebrar la cloenda de les extraescolars del curs 2009-2010 amb la **Jornada de portes obertes** de les extraescolars de Les.

Amb ganes de crear un bon ambient a la Jornada, vam pensar, juntament amb tots els nens i nenes de les extraescolars que seria divertit ensenyar-vos el que havíem après al llarg de tot el curs preparant uns petits espectacles i activitats on tots hi van participar; des dels més petits fins pares, mares, avis, cosins i cosines, ...

Gràcies per la vostra assistència i participació !

PSICOMOTRICITAT!!

On busquem que, mentres els petits juguen i es diverteixen, explorin les seves pròpies possibilitats motrius, relacionant-se amb els altres i respectant unes normes de convivència; ficant en joc totes les seves capacitats, descobreixen allò que poden fer i allò que poden arribar a fer, tot això disfrutant i divertint-se.

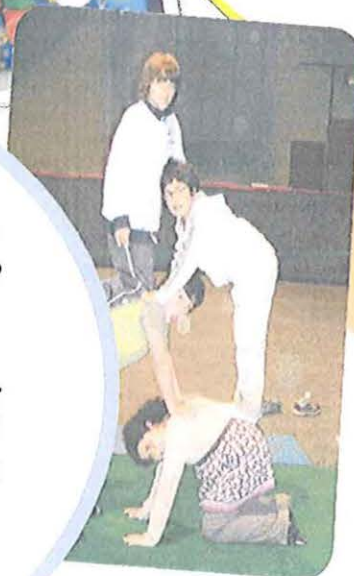

QUÈ OFERIM?

ESPORTS!!

On tractem diferents esports, com el bàsquet, el voleibol, l'acro esport, el beisbol, jocs, jocs tradicionals, bàdminton, mini-tennis, hockey... Al llarg del curs aprenem d'una manera progressiva la tècnica de cada un d'ells d'una manera fàcil i divertida.

Activitat esportiva sobre rodes, on 2 monitores estan al servei de tots aquells nens i nenes que vulguin aprendre aquesta nova modalitat d'una manera diferent i entretinguda a través de jocs i exercicis d'equilibri sobre rodes.

BATUKA!

Nova modalitat d'aeròbic on, si t'agrada., aprendràs a moure't a ritme de salsa, rumba, cúmbia...i **MOLTS MÉS!!!**

Brac reportatge fotogràfic Les - Saint Beat

Hèti es grops e cadun damb era sua parelha, gessem dera escòla

En tot anar tara Casa dera Vila

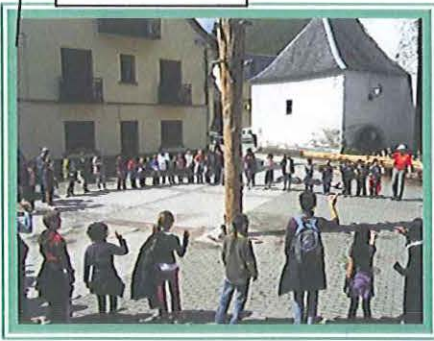

Ora d'esdejoar

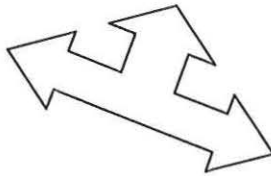
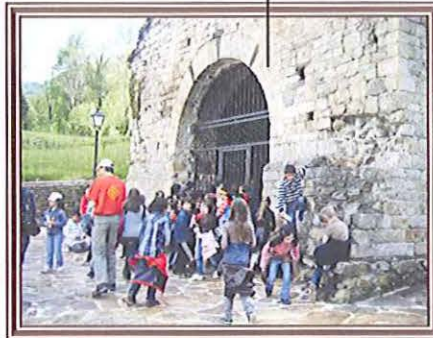

Açò ei ua mòstra der auviatge aranés

Ena Plaça deth Haro

St. Blas

Demoram entà entrar a dinar

Quina hame qu'auem!

Quin torn qu'auem dat peth pòble!

Aguesta gent non minge coma nosali, mès ei bon!

¡Todavía me queda un poquito!

Ei *chicos*! Demanam un aute gelat?

Esto, ser très bon!

APRENEM A NADAR!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!

Com ei de costum, en tresau trimesadèr e damb era arribada dera primauera, er airau d'educacion fisica der estudi se realize ena piscina deth Palai de Gèu de Vielha, en tot hèr natacion. Aguesta actiuitat se realize toti es deluns, dimèrcles e diuendres deth tresau trimesadèr.

Es escolans e escolanes d'Educacion Infantil an eth primèr contacte damb er aigua des dera escòla. Que ben ac passen!!

Es escolans e escolanes mès grani demòstren es sues habilitats coma nadadors e nadadores en tot nadar de desparières formes, aprenent es estils dera natacion: croul, braça, esquia.....

En tot demorar era sua oportunitat damb impaciència.

En definitua: qu'aprenem a nadar en tot disfrutar der aigua e dera piscina.

HÈSTA DE PÒRTEŠ DUBÈRTEŠ

12 de mai

"Er Estudi Alejandro Casona dauriguec es sues pòrtes entà que toti e totes poguessen vier a veir çò que hèm.

Es visitants aueren era sòrt de provar crèma de citron hèta pes escolans de 3au e sigueren obsequiats damb un present."

ERA CORSA

Des de Tolosa enquia Lleida
caminant o corrent,
s'auetz esperança
eth dolor se l'emportarà eth vent.

Flors a vosati vos regalaram
e damb alegria les receberatz
dempús, era vòsta corsa contunharatz.

Des de Les vos damb supòrt
entà que vos guarísquetz lèu.
Enguan vos animaram
e jamès de vosati mos desbrembaram.

Ja auetz arribat,
e vosati era alegria mos portatz
era corsa auem hèt
ei eth milhor present que mos poirietz hèr.

Aguesta poesia vos dedicam,
pr'amor que vos arregraim
que mos visitèsquetz cada an.

Erik
Joan
Kevin

concors "paroles de poetes"

Eth 22 de mai tàs 14 ores ,eneth pòble de Marignac se celebrèc er autrejament des prèmis deth Concors de poesia « Paroles de poetes » .

Eth nòste Estudi participèc en lengua castelhana .

Ena Prumèra categoria :CEI:de 6-9 ans quedèc en prumèr lòc:Melary Castro Rondal damb eth poèma "LA NAVIDAD"

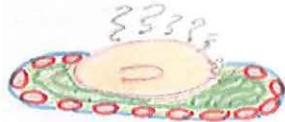
LA NAVIDAD

Es Navidad todo está
blanco,
en Navidad, comemos pato,
los Reyes Magos no
tardarán
a llegar y tampoco Papá
Noel.

¡Comenzamos a sacar los
adornos!
cantamos villancicos muy
bonitos
también comemos turrones
de diferentes sabores.

Hay negros, blancos y
también
marrones, hacemos teatros
hay gente que pasa,
la Navidad es diferente.

Contamos muchas cosas
de la Navidad y de Jesús
y también compramos
regalos,
el día de Navidad vivimos
en paz.

Melary Castro Rondal

Ena dusau categoria :CE2:de 9-12 ans quedèc en segon lòc Victor Vicente Toldrà damb eth poèma :”El invierno ha llegado” **EL INVIERNO HA LLEGADO**

Es blanca y fría
¿de qué hablo?
De la nieve suave.

Los esquiadores a ella vendrán
para disfrutar.

El trineo cogeré,
y por las calles me tiraré.

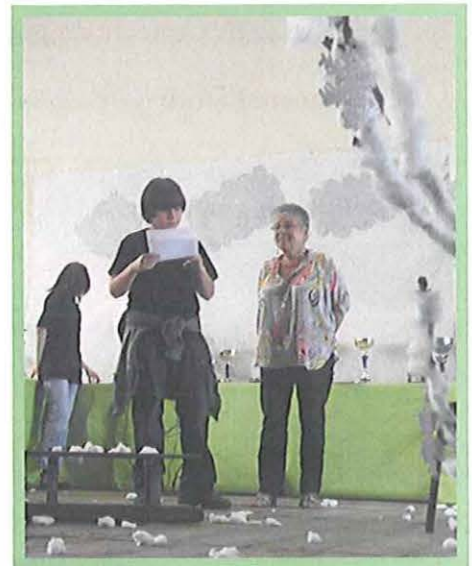
En casa me calentaré,
el pesebre montaré,
y los calcetines colgaré.

Los reyes a casa acudirán
y los regalos dejarán.

Santa Claus por la chimenea entrará
y nuestros calcetines llenará.

Con los regalos jugaré
y...¡cómo no!
bastante me divertiré.

EL INVIERNO HA LLEGADO
Victor Vicente Toldrà

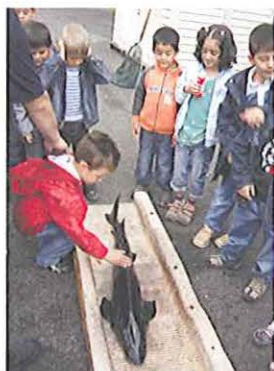

**fòrça felicitats
a tota era mainadèra
que i a participat
e as mètres
qu'an collaborat**

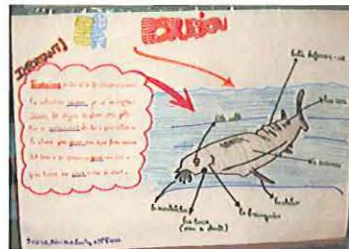
SETMANA DE CÒNVIS EN ESTUDI

Es escolans/es que per bèra rason non poderem anar de cònvís vos volem mostrar qu'en estudi tanben mos ac passèrem fòrça ben. Cada dia herem actiuitats diuèrses e en tot jogar tanben aprenerem causes.

Atau, donques, contunhatz liegen e veiratz tot çò que herem:

Eth prumèr dia anèrem tara **piscifactoria** e mos expliquèren causes fòrça interessantes sus es esturions. Quan tornèrem es mèss grani heren un "super trabalh" sus aquest animau.

Anèrem a passar era tarde en "**Fuerte**" e bères mèstres preneren classes de dança moderna. Guardatz, guardatz que ben ac hèn!!!

A londeman, anèrem tara **Granja de Boya** e veiguerem vaques, bedèths, taures, saumets, shivaus de diferents classes,... De shivaus n'i auie de fòrça polidí!

Siguèren molt amables damb nosati e quan acabèrem era visita, mos regalèren ua casqueta.

Tara tornada es mèss grani se n'anèren peth camin de Sadau e es petiti parèrem a esdejoar ena capèla dera lana.

Eth tresau dia es escolans/es de Primària se n'anèren tà Bossòst peth camin reiau. Esdejoèren ath costat der estudi deth pòble, dempús anèren a veir eth mercat, pujèren tath Cap dera Vila e fin finau visitèren era preciosa glèisa de Bossòst. Es mès petiti mos quedèrem en estudi: treiguerem pilòtes, aros, e d'auti jòcs d'educacion fisica e juguèrem en pati. Pera tarde toti amassa tornèrem a jugar e es grani heren **manualitats fòrça "chulis"**:

Cartères

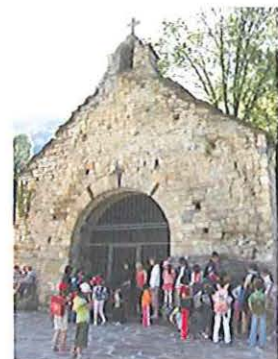

Mandales

Escarbats

Es dus darrèrs dies montèrem en pati ua **piscina**; aquerò òc que siguec divertit!. Mos ac passèrem ben toti, es grani, es petiti e es mèstres. Ath delà dera piscina auiem flotadors, taules de surf, farrats, e ua manguèra tà arrosar-mos. Portèrem toalhes, casquetes, crèmes... Elena e Patri heren un cartèu que i metie "Caribe Mix" e ben ben que semblaue qu'èrem aqui... Tanben juguèrem damb glòbes d'aigua e es mèstres acabèren ben banhades, mès coma hège bon lèu se shuguèren.

Un maitin tanben anèrem a esdejoar ena **capèla de Sant Blas**.

Auram toti un bon recòrd d'aquesta setmana: no mos auem pas engüejat bric!!!

PANNÈU DE NOTICIES

ERA AUTA ISTÒRIA DERA CAPOCHETA VERMELHA.

Es escolans e escolanes de Cicle Miei auem trabalhat ua òbra de teatre entà representar ara nòsta escòla ena activitat de teatre qu'organize eth Conselh Generau d'Aran.

La representèrem a mejans deth mes de mai en estudi dera escòla Garona e shautèc fòrça as escolans que mos vengueren a veir. tanben l'auem hèt en Les entar auta gent qu'a vengut ar estivau de fin de cors.

Es mestres vos feliciten pera vòsta actuacion.

PAROLES DE POETES.

Volem felicitar des d'aguestes linhas a Mélary e Víctor qu'an guanhat eth concurs de poesia.

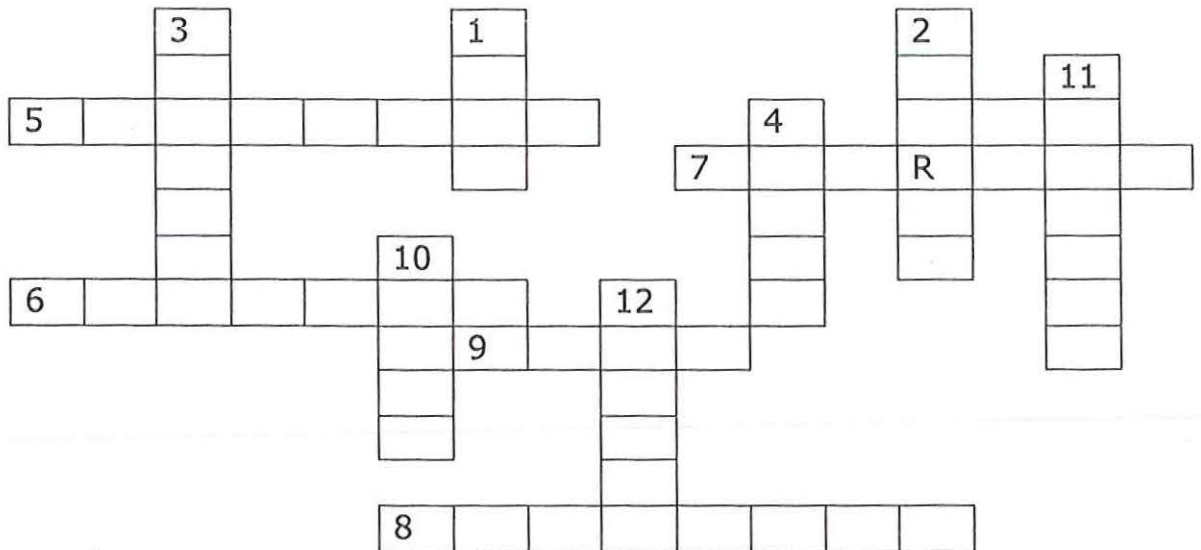
agraïm ara organizacion es presents que mos a balhat: ua medalha e un conde en aranés ta cadun des participants.

Entà Matias e Lin

Coma ja vos hèrem a saber, pendent eth 2au trimesadèr, era nòsta escòla participèc en desparièrs concorsi literaris. Empús d'auier felicitat a toti dejà ena revista anteriora, ara ac volem hèr d'ua forma especiau a Matias Janco (2au Primària) e Lin Boya (1èr de Primària) pr'amor qu'an estat seleccionadi pes jurats d'aguestes edicions coma ganhadors ena categoria que les apertiè. Felicitats de toti es vòsti mèstres e companhs e companhes dera escòla.

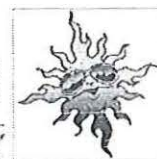
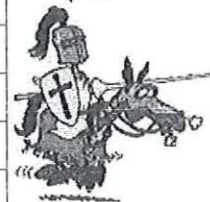
ENTÀ PASSAR UA ESTONA MOTS CROTZADI

1. En aquest mes der an arriben uns personatges que mos pòrten presents.
2. Mes der an en eth quau i a ua hèsta ena que regalam un libre o ua ròsa.
3. En aquest mes der an i a ua hèsta ena quau te hèn bromes pr'amor d'èster eth dia des innocents.
4. En aquest mes i a eth dia mès long der an, eth solstici d'ostiu (Sant Joan).
5. En aquest mes toti mos disfressam.
6. En aquest mes comence er estudi.
7. En aquest mes se celebren es hèstes de Sant Fermin en Pamplona.
8. En aquest mes der an i son es fires.
9. En aquest mes der an i e era Shasclada.
10. En aquest mes der an, bèth còp celebram era Setmana Santa.
11. En aquest mes celebram ua hèsta que hè fòrça pòur: Haloween.
12. En aquest mes hè fòrça calor.

SAUSSÈR DE LETRES: Cercatz sèt paraules restacades tamb era Primavera.

P	L	O	J	A	Q	W	F	R	I	R	W
Q	W	E	R	T	Y	C	U	I	Ò	P	M
D	F	G	Ç	H	K	L	S	S	P	I	L
M	G	K	P	J	A	B	A	W	Ç	S	T
R	M	P	A	N	S	A	U	O	R	S	D
M	A	A	G	Z	E	S	A	A	A	G	P
C	A	S	R	I	R	Ò	S	U	X	E	A
A	R	R	W	G	Ò	A	E	D	S	T	N
R	C	I	G	M	R	H	K	È	O	Q	S
C	O	M	B	O	S	I	R	T	L	S	A
O	L	R	Ò	S	R	L	D	H	E	T	U
M	A	C	Z	È	O	I	P	A	I	R	E
O	N	D	J	I	M	N	D	A	R	E	C
S	A	N	T	J	O	R	D	I	F	Y	W

CHISTES

- ¿Qué le dice una piedra a otra piedra?
- ¡Qué dura es la vida!

- Va un caracol y derrapa.
- ¿Te ha hecho gracia?
- Pues a la abuela que atropello menos.

- Van dos en una moto y se cae el del medio ... por la ventanilla de atrás ... por no llevar el cinturón.

MANUALITATS

Es mainatges e mainades de Bau, seguint es intruccions deth libre ,realzèren aquestes poldes manualitats.

Animaus de pèira

Te propoiam de fer nos figures decoratives plus espe- cials, a compilar de pèires. As de seguir ah pè dera letra e- indiques que s'esprimosen ara segonda. Hauran un unatò, un còmh e un abelha.

1. Lèu es pèires a s'imagar les fer.

2. Dins a la de blanc e d'èrta les s'imagar.

3. Quin es pèires s'imagar s'imagar, pèires cadun d'uns còmh, gròs era d'èrta arrotat, nos era d'èrta còmh e nos era d'èrta abelha. La arrotat l'arrotat de pèires tot, nos era d'èrta còmh, pèires d'èrta tot, nos era d'èrta còmh, nos era d'èrta còmh.

4. Quin era pèires de color s'imagar d'èrta, se era, pèires d'èrta de d'èrta còmh, com nos era d'èrta abelha.

MATERIAS

- tres pèires lèus,
- pintura à paper,
- pèires,
- acetades de punta lèu,
- un tros de tela,
- un botelhon de color,
- paper d'èrta,
- pega multius,
- vernis.

6. Arrotat cada d'èrta figura.

7. Quin s'imagar s'imagar, cada d'èrta pèira era d'èrta arrotat e era d'èrta botelhon de color ah còmh, era d'èrta còmh e era d'èrta còmh, era d'èrta còmh de paper de color ah abelha, com s'imagar era d'èrta.

Cha i' d'èrta, Anna Maria, paper a color, botelhon e d'èrta, Ferran.

vos agraden???

Escòla Estudi Alejandro Casona (Les)

Generalitat de Catalunya
Departament d'Educació
Serveis Territorials a Lleida
Servei Educatiu Val d'Aran
Centre de Recorsi Pedagògics Val d'Aran

Conselh Generau d'Aran